

**REGIONALNA AGENCIJA ZA RAZVOJ MSP
SUMADIJA - KRAGUJEVAC**

FINALNI IZVEŠTAJ

Kragujevac

Maj 2004

Sadržaj

1. Izvršni pregled
2. Uvod
3. Dosadašnja dostignuća – pregled do sada ostvarenih aktivnosti i rezultata
4. Impact Assessment – Studije slučajeva malih i srednjih preduzeća/Početnici/preduzetnika
5. Zaposleni
6. Oblasti daljnjeg mapretka / Pitanja kojima treba posvetiti pažnju u pogledu održivosti

Aneksi

- I Inventar – Lista (Kancelarijska i kompjuterska oprema, vozilo, itd.)
- II Dvogodišnji finansijski pregled (već poslat – u februaru 2004)

1. PREGLED

Regionalna agencija za razvoj malih i srednjih preduzeća Šumadija Kragujevac (SMERA) je prva institucija u regionu koja za svoju misiju ima razvoj MSP sektora kao jednog od preduslova ekonomskog razvoja regiona. SMERA je nastala na inicijativu lokanih stejkholdera, Skupštine grada Kragujevca, nevladinih organizacija i privatnog sektora. Međutim, ova inicijativa ne bi zaživela da SMERA nije bila finansijski potpomognuta stranim donatorom Evropskom agencijom za rekonstrukciju koja je u prve dve godine uložila u agenciju 107,000 € i na taj način omogućila njen rad i razvoj.

SMERA je pravno registrovana 13. 12. 2001. godine kao društvo sa ograničenom odgovornošću čiji se osnivači odriču prava na raspodelu profita, odnosno profit SMERA reinvestira se u njen rad i razvoj. Ugovor sa donatorom, EAR-om potpisan je 16. 04. 2002. godine, a SMERA je zvanično počela sa radom 5. maja 2002 godine. Svečanosti otvaradnja prisustvovala su visoke zvanice Republike Srbije, g. Aleksandar Vlahović, Ministar za privredu i privatizaciju, Evropske unije, g. Geffry Barret, sef delegacije EU, Evropske agencije za rekonstrukciju, g. Richard Zink, direktor operacija EAR-a, kao i predstavnici lokalne vlasti i svih institucija iz regiona.

Agencija je u prve dve godine funkcionisala prema postavljenim ciljevima u biznis planu koji je prihvaćen od strane donatora, što je podrazumevalo rad sa dve osnovne ciljne grupe: mala i srednja preduzeća i potencijalni preduzetnici. Nakon druge godine, SMERA je izradila trogodišnju strategiju rada gde je iznela osnovne smernice rada i razvoja, načine finansiranja u budućnosti i osnovne aktivnosti kojima će se SMERA baviti.

Danas, (u ovom trenutku) SMERA se nalazi na prekretnici rada. Finansiranje u iznosu od 100% pokrivanja troškova rada od strane EAR-a prestaje nakon dve godine i u trećoj godini će iznositi 50%, a u četvrtoj 25%. Prema redefinisanim ciljevima u strategiji razvoja, kao i prema uslovima postavljenim od strane italijanskog donatora i UNOPS-a koji želi da nastavi saradnju sa SMERA, SMERA iz agencije za razvoj MSP-a treba da preraste u Agenciju za regionalni ekonomski razvoj. Da bi to postigla, SMERA treba da uključi nove osnivače, pre svega opštine iz regiona, zaposli nove ljude i poveća veštine postojećih zaposlenih i da postane organizacija koja će sama funkcionisati na tržištu, odnosno čiji opstanak neće biti vezan za donatorske podrške, već će biti u prilici da sami prihodeju na tržištu u radu sa klijentima.

Ovaj finalni, dvogodišnji izveštaj, je obaveza SMERA proistekla iz potpisivanja sporazuma o donaciji, ali i želja zaposlenih i osnivača da se sumiraju rezultati rada u protekle dve godine, kao i da se pokuša sagledati opravdanost i realnost ciljeva zacrtanih u strategiji.

Dvogodišnji izveštaj se sastoji od sledećih celina:

1. Uvoda

- daje osnovne informacije o SMERA
- njenim osnivačima
- regionu koju pokriva SMERA
- najznačajnijim rezultatima

2. Sumiranje rezultata rada u skladu sa definisanim ciljevima iz biznis plana

- rad sa klijentima, potencijalnim preduzetnicima i postojećim MSP
- rad sa donatorima i finansijskim institucijama
- širenje mreže podcentara u regionu
- realizovanim projektima
- rad sa lokalnim stejkholderima

3. Uspešni primeri iz prakse

- pet nauspešnijih primera saradnje izmedju SMERA i preduzetnika u kojem se opisuju konkretni rezultati (koristi) koje su preduzeća i potencijalni preduzetnici imali u saradnji sa SMERA
4. Zaposleni
- zaposleni
 - obuke koje su zaposleni proli u protekle dve godine
 - veštine koje poseduju, a koje su ključne za održivost SMERA u cilju da zaposleni isporučuju usluge bez korišćenja LSP-a
 - kadrovi neophodni u budućnosti
5. Budućnost agencije
- kratak opis aktivnosti putem kojih će SMERA postići održivost na tržištu

2. Uvod

SMERA je nastala partnerstvom privatno, javnog i nevladinog sektora sa područja regiona Šumadija i Pomoravlje. Region obuhvata 13 opština Arandjelovac, Topola, Batočina, Rača, Lapovo, Knić, Jagodina, Paraćin, Čuprija, Svilajnac, Despotovac i Rekovac sa preko 600,000 stanovnika. Region broji 2,779 MSP i 13,458 radnji.

Vizija SMERA je da postane ključni činilac u razvoju MSP sektora u regionu doprinoseći tako dugoročnom i održivom razvoju MSP sektora kroz razvoj preduzetnika i MSP, a sve to kroz izradnju stabilne mreže svih ključnih faktora: Vlade RS, lokalnih autoriteta, Privredne komore, asocijacije preduzetnika, Nacionalne službe za zapošljavanje, Univerziteta, finansijskih organizacija, donatora, nevladinih organizacija, lokalnih medija, servis provajdera i ostalih.

Misija SMERA je da doprinese rastu BDP i otvaranju novih radnih mesta za nezaposlene u regionu kroz podršku MSP sektora.

SMERA je registrovana u Privrednom sudu u Kragujevcu 13. 12. 2001. godine. Detalji podaci o statusu agencije dati su u sledećoj tabeli.

Table 1. Opšte informacije

1.	Naziv	Regionalna agencija za razvoj malih i srednjih preduzeća Šumadija - Kragujevac
2.	Adresa	Kragujevačkog oktobra 98, 34000 Kragujevac
3.	Pravni status	Društvo sa ograničenom odgovornošću
4.	Datum registracije	03. 12. 2001.
5.	Mesto	Privredni sud u Kragujevcu
6.	Registracioni broj	1-19903-00
7.	Registration Insert No.	FI-1471/2001
8.	Direktor	Jasminka Luković Jagličić
9.	Banka	Credy Bank, Kralja Petra I 113, 34000 Kragujevac
10.	Broj žiro računa	150-118-75
11.	Broj telefona	381 34 331 971;
12.	Broj faksa	381 34 331 971

Agencija je osnovana na inicijativu lokalnih institucija i organizacija. Njeni osnivači su:

	Ime osnivača	Osnivački ulog	Postotak vlasničkog udela %
1	Skupština grada Kragujevca	500\$	20
2	CREDY banka	500\$	20
3	Udruženje Sloga	500\$	20
4	Asocijacija Šumadija	500\$	20
5	NVO Šumadijska inicijativa	500\$	20

U toku 2003. godine, Vlada Republike Srbije je pokrenula inicijativu svog uključivanja kao osnivača u SMERA. Proces uključivanja Vlade završen je u aprilu 2004. godine.

Osim Vlade, SMERA je inicirala pristupanje i drugih ključnih institucija/organizacija koje su veoma važne za dalji opstanak, održivost i rad SMERA. Trenutno je u procesu pregovara pristupanje opštine Jagodina, zato što je 24. januara otvoren podcentar u Jagodini, Univerziteta u Kragujevcu, Privredne komore iz Kragujevca i još nekoliko opština iz okruga Pomoravlje kako bi SMERA dobila regionalni karakter.

Organi SMERA

Regionalna agencija za razvoj MSP osnovana je u skladu sa zakonom o preduzećima i uskladu sa tim zakonom definisani su organi preduzeća. S obzirom na mali broj osnivača, predstavnici osnivača odlučili su da od organa formiraju samo Skupštinu osnivača, a da ne formiraju Upravni odbor jer to po zakonu nije obavezno.

U skladu sa potpisanim Ugovorom o donaciji, formiran je Nadzorni organ (Steering Committee) kojeg čine predstavnici svih važnih insitucija iz regiona, a čiji je cilj da ocenjuju efekte rada SMERA sa stanovišta organizacije/institucije kojoj pripadaju.

Skupština osnivača

Skupština osnivača broji 5 članova, odnosno u njoj su predstavnici svih osnivača. Odluke u Skupštini donose se prostom većinom prisutnih članova. Kvorum za održavanje sastanaka Skupštine osnivača je troje prisutnih članova.

Skupština se do sada sastajala devet (uvek u punom sastavu) puta. Povodi za držanje sastanaka bili su različiti, a većinom su se odnosili na podnošenje izveštaja o radu Agencije, rešavanje tekućih pitanja i sl. Najvažnije odluke koje je donela Skupština osnivača je pristupanje Vlade, prihvatanje trogodišnje strategije razvoja kojom se definišu osnovni pravci rada i razvoja agencije, Osnivanje podcentra u Jagodini i Odluka o transformaciji Agencije u Agenciju za ekonomski razvoj Sumadije i Pomoravlja

Nadzorni odbor

Članovi Nadzornog odbora su predstavnici važnih institucija u regionu i predstavnici osnivača: direktor projekta EAR, predstavnik Vlade Republike Srbije, konsultantske kuće "Louis Berger", Nacionalne službe za zapošljavanje - filijala u Kragujevcu, Regionalne privredne Komore, Opšteg Udruženja preduzetnika "Sloga", Asocijacije preduzetnika "Šumadija", Lokalne vlasti, direktor Regionalne agencije za razvoj MSP - Šumadija.

Osnovna funkcija ovog odbora je da sagledava efekte rada SMERA, a kroz pokazatelje koji su definisani u biznis planu kao ciljevi rada SMERA.

Sastanci Nadzornog odbora zakazivani su po potrebi i teme koje su se raspravljale na tim sastancima odnosile su se upravo na analizu rada Agencije i njene budućnosti. Članovi odbora prihvatili su strategiju rada i razvoja agencije za naredne tri godine.

1	Uspešno završena tri projekta čiji je finansijer bio UNOPS i italijanska vlada vredna oko 68,000 eura. U okviru tih projekata dva su stalno zaposlena lokalna eksperta koji će i u budućnosti nastaviti saradnju sa agencijom. Kao neke od rezultata tih projekata može se navesti baza podataka 300 najuspešnijih preduzeća iz regiona Šumadije i Pomoravlja, i njena promocija u regionu i italijanskoj oblasti Reggio de milio, uspešno organizovana trgovinska misija koja je rezultovala sklapanjem nekoliko ugovora izmedju lokalnih i italijanskih preduzeća, završena mapa resursa koja predstavlja dokument koji sadrži sve potencijale u regionu. Mapa resursa koristiće se u svrhu izrade strategije ekonomskog razvoja regiona.
2	U okviru agencije otvoren je HELP servis centar za pomoć izbegličkoj populaciji koja želi da započne sopstveni biznis. Otvaranje Centra pomogla je britanska ambasada. U okviru ovog centra, a pod rukovodstvom agencije, 60 porodica je dobilo grantove prosečne vrednosti 800 eura kojima su nabavljana sredstva za rad ili sirovine. Za potrebe HELP-ovih klijentata SMERA je isporučila 15 treninga za oko 176 polaznika. Projekat HELP-a vredan je oko 85 000 eura.
3	Realizovan pilot projekat Obuka menadžera finansiran od strane OEBS-a. Projekat je obuhvatao obuku 60 rukovodilaca iz preduzeća u Kragujevcu za koje se smatra da će u budućnosti biti jedni od lidera u vodećim preduzećima u regionu. Projekat je vredan 9,000 eura i realizovan je u trajanju od dva meseca.
4	Dobijanje tendera na EAR-ovom projektu Podrška razvoju ljudskih resursa za nezaposlene i potencijalno nezaposlene u Srbiji. Projekta obuhvata obuku 120 polaznika nezaposlenih i prividno zaposlenih lica. Projekat se realizuje u periodu od aprila do septembra 2004 godine i vredan je 40,000 eur.
5	Otvoravanje podcentra u Jagodini uz podršku američke organizacije USAID-ACDI/VOCA. Podcentar će u narednom periodu biti finansiran od strane opštine Jagodina, a svu neophodnu opremu isporučila je ACDI/VOCA. SMERA pruža ovom podcentru tehničku podršku.
6.	Kreiranje kataloga sa 70 najboljih biznis ideja. Katalog sadrži 80 biznis ideja sa kompletnim analizama opravdanosti investiranja u te ideje. Promocija kataloga održaće se na dvogodišnjicu rada SMERA
7.	Širenje mreže kancelarija za podršku MSP sektoru, Uz pomoć drugih donatora otvorene su kancelarije u Smederevskoj Palanci, Svilajncu (uz podršku ACDDI/VOCA) i Topoli uz podršku švedskog donatora OPTO International
8.	Potpisivanje ugovora sa italijanskim partnerom SYNERGY o izradi studije izvodljivosti za Industrijsku zonu u Kragujevcu. Partner u realizaciji projekta će biti Regionalna agencija.

3. SUMIRANJE AKTIVNOSTI I REZULTATA RADA U PRVE DVE GODINE

3.1 Aktivnosti i pokazatelji

AKTIVNOSTI	REZULTATI
POKRIVENOST TRŽIŠTA	Broj klijenata evidentirani u <u>Obrascu za evidentiranje klijenata</u> – 1. 460 Broj posećenih MSP-a evidentiranih u Obrascu za izveštaje o poseti <u>MSPu</u> – 415
PODRŠKA POTENCIJALNIM PREDUZETNICIMA, POČETNICIMA, POSTOJEĆIM MSP – ISPORUKA KONSALTINGA, TRENINGA I POSLOVNIH SAVETA	Broj registracija - 13 Broj urađenih biznis planova za početnike – 12 Broj treninga za postojeće MSP – 21 Broj obuka za potencijalne preduzetnike i Start up – 31 Broj biznis planova – 12 Ostale konsultantske usluge – 15
TOTAL <u>NET</u> INCOME GENERATED AFTER 24 MONTHS	
RAZVOJ MREŽE LOKALNIH SPOLJNIH SARADNIKA (SERVIS PROVAJDERA)	Ukupna broj saradnika – 68 <u>Kategorije i broj po kategoriji</u> – KRAGUJEVAC = 25 <ul style="list-style-type: none"> - ekonomisti = 13 - pravnici = 4 - inženjeri = 2 - agencije = 4 - NVO = 1 - lingvisti =1 JAGODINA = 16 <ul style="list-style-type: none"> - ekonomisti = 10 - pravnici = 3 - inženjeri = 3 SMEDEREVSKA PALANKA = 27 <ul style="list-style-type: none"> - ekonomisti = 11 - pravnici = 3 - inženjeri = 9 - agencije = - NVO = - lingvisti = 2 - psiholozi = 2

AKTIVNOSTI	POSTIGNUTI REZULTATI
USPOSTAVLJANJE PARTNERSTVA SA LOKALNIM VLASTIMA / OPŠTINAMA	<p>Saradnja SMERA sa opštinom rezultovala je otvaranjem podcentra u Jagodini. Opština Jagodina finansiraće u sledećih godinu dana sve operativne troškove podcentra i rad dva zaposlena u podcentru.</p> <p>U okviru projekta "Mape resursa" formiran je forum opština u regionu u kojem je iz svake opštine delegiran po jedan predstavnik. Prisustvo ovih predstavnika iz svake opštine iskorišćeno je i za potrebe saradnje po pitanju rada sa MSP sektorom.</p> <p>Na inicijativu SMERA, Skupština grada Kragujevca prihvatila je ideju formiranja Industrijske zone. Skupština grada biće jedan od glavnih partnera u realizaciji tog projekta, a italijanski partner SYNERGY finansiraće izradu studije izvodljivosti</p> <p>Skupština grada kao jedan od osnivača agencije obavezala se da će u sledećem periodu nastaviti podršku SMERA kroz plaćanje zakupa prostorija za agenciju, ali i konkretnom finansijskom podrškom iz lokalnog budžeta za pokrivanje operativnih troškova.</p> <p>Za potrebe lokalnih stejkholdera organizovani su različiti seminari i predavanja na temu preduzetništva, razvoja preduzetničke infrastrukture i lokalnog ekonomskog razvoja od strane SMERA ili drugih agencija. Pored ovih obuka, sva predavanja koja su bila organizovana od strane SMERA ili njenih partnera (drugih institucija u regionu ili ostalih agencija u mreži) bili su pozivani kako osnivači tako i ostali lokalni stejkholderi.</p>

SARADNJA SA FINANSIJSKIM ORGANIZACIJAMA, DONATORIMA, NVO	<p>U saradnji sa italijanskom vladom i UNOPS-om realizovana su tri projekta vredna 68,000 eura.</p> <ul style="list-style-type: none"> - prvi projekat Kreiranje baze podataka odnosio se na formiranje baze podataka najuspešnijih preduzeća u regionu, preduzeća koja su svojom ponudom spremna na izazove strane konkurencije i čiji proizvodi su konkurentni na domaćem i stranom tržištu. Celokupna baza podataka stavljena je na CD i rađena je promocija na lokalnim nivou i Italiji. - Projekat Baza podataka nastavljen je sa dva projekta: Desk i Izrada mape resursa. Desk projekat bavio se poslovnim povezivanjem preduzeća iz regiona sa preduzećima iz italijanske oblasti Reggio del millio. U okviru projekta realizovane su 2 trgovinske misije koja je rezultovala potpisivanjem 3 ugovora o saradnji između domaćih i stranih kompanija (Boki trans- Dallari Roberto (distribucija vinskih koloranata i mašina za proizvodnju vina), Košutnjak – CAAM (izvoz drvenih poluprerađevina), Orion – CAAM (proizvodnja bicikala i prozorskih kvaka po italijanskim nacrtima) - Projekat Mapa resursa imao je za cilj izradu baze podataka o svim resursima u regionu. Ovi podaci bice veoma korisni za izradu strategije ekonomskog razvoja regiona. <p>Sa švedskom organizacijom OPTO international, koja radi na razvoju opštine Topola, SMERA ima potpisan ugovor o dugoročnoj saradnji. Ovaj ugovor predviđa zajednički rad isporuci treninga i konsalting usluga MSP na području opštine Topola, a preko švedskog donatora</p> <p>Osoblje SMERA u saradnji sa LSPs je održalo dva ciklusa treninga za početnike u Topoli. Oko 60 polaznika je prošlo orijentacioni i Kako započeti sopstveni biznis trening. Za njihove potrebe švedskog donatora, SMERA je izvršila istraživanje tržišta o potrebama MSP u Topoli. Nastavak saradnje očekuje se i u sledećem periodu.</p> <p>Američki donator USAID preko ACDI/VOCA pomogao je osnivanje tri podcentra: Jagodina, Smederevska palanka i Svilajnac. Osim ovog projekta, sa američkim donatorom SMERA je započela inicijativu otvaranja Biznis inkubator centra u Kragujevcu.</p> <p>Projekat pomoći izbegličkoj populaciji realizovan je kroz otvaranje HELP centra u okviru SMERA. 60 izbegličkih domaćinstava primilo je grant u iznosu od prosečno 800 eur za kupovinu sredstava za rad ili sirovina. Svih 60 osoba prošlo je Orijentacioni trening, a 30 je prošlo i trening Kako započeti sopstveni biznis.</p> <p>U periodu decembar – februar SMERA je za potrebe OSCE organizacije isporučila trening pod nazivom Obuka menadžera. Šezdeset menadžera iz privatnih i društvenih preduzeća prošlo je obuku u trajanju od 160 sati. U dogovoru sa OSCE organizacijom, organizovana je poseta jednom uspešnom privatnom preduzeću u Gornjem Milanovcu.</p>
---	---

REGIONALNA AGENCIJA ZA RAZVOJ MSP - ŠUMADIJA

JACANJE MREŽE AGENCIJA ZA PODRŠKU MSP U SRBIJI	<p>U cilju jačanja mreže u regionu, SMERA je inicirala otvaranje podcentara koji će raditi pod njenom nadležnošću. Tako je uz saradnju sa lokalnim vlastima i američkom organizacijom ACDI/VOCA otvoren podcentar u Jagodini. Podcentar ima dva zaposlena i zvanično je registrovan kao podcentar SMERA za okrug Pomoravlja. Operativne troškove za funkcionisanje ovog podcentra finansira opština, oprema je kupljena donacijom ACDI/VOCA, a svu tehničku podršku pruža SMERA.</p> <p>Kancelarije za razvoj preduzetništva otvorene su i u Smederevskoj Palanci i Svilajncu, takođe uz podršku američkog donatora i uz tehničku asistenciju SMERA.</p> <p>U saradnji sa švedskim donatorom OPTO international otvoren je Preduzetnički centar u Topoli. Za potrebe ovog donatora i centra, SMERA je isporučila 12 treninga i uradila 6 biznis planova za start up. Očekuje se da će ova saradnja biti nastavljena u budućnosti.</p>
OSTALI VIDOVI PODRŠKE INFRASTRUCTURE. NA PRIMER, BIZNIS INKUBATORI, ITD.	<p>Kao jednu od važnih karika u infrastrukturnom lancu, SMERA je identifikovala mogućnost i neophodnost razvoja BIC u Kragujevcu. U tu svrhu SMERA je preduzela sledeće korake:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❑ pronađen je partner i potencijalni donator realizaciji projekta uspostavljanja BIC-a i to je američka oeganizacija ACDI/VOCA koja ima kancelarije u Kragujevcu; ❑ u saradnji sa Skupštinom grada formiran je odbor za realizaciju ovog projekta kojeg čine predstavnici Skupštine grada, Regionalne agencije, Univerziteta, Privredne komore, Fonda za gradsko građevinsko zemljište, Gradskog zavoda za urbanizam, Vladine kancelarije za ekonomski razvoj; ❑ u saradnji sa Projektnim timom, izradjen je ToR projekta ❑ izvršena je analiza mogućih modela BIC-a koji su se koristili u regionu. Ta analiza predstavljena je na promociji BIC-a u Skupštini grada kojoj je prisustvovalo više od 50 zvanica (predstavnik institucija, društvenih preduzeca i medija) ❑ druga faza promocije ovog koncepta sprovedena je obilaskom pet većih društvenih preduzeca (Fabrika namenskih proizvoda, Fabrika automobila, Filip Kljajic, Zvezda, Kosutnjak) <p>Drugu inicijativu u razvoju preduzetnicke infrastrukture SMERA je pokrenula sa aktivnostima na osnivanju Industrijske zone. Nosilac ovog projekta je Skupština grada Kragujevca. Formiran je odbor za pracenje realizacije projekta kog cine predstavnici relevantnih institucija i definisana je moguca lokacija buduće industrijske zone.</p> <p>Potpisan je ugovor sa SYNERGY oko finansiranja izrade studije izvodljivosti.</p>
PROJEKTI ZA OSNIVAČE	<p>Na inicijativu opštine Jagodina SMERA je uradila projekat Poljoprivrednog fonda. Iz budžeta opštine namenjenog za poljoprivredu i prihodima od plasmana HOV-a finansiraće se osnivanje fonda. Programi koji će se finansirati biće u skladu sa strategijom razvoja poljoprivrede u opštini Jagodina. S obzirom da je u skladu sa zakonom osnivanje fonda dozvoljeno opštinama, opština Jagodina biće glavni nosilac projekta, ali će SMERA aktivno učestvovati u radu tog fonda.</p>

REGIONALNA AGENCIJA ZA RAZVOJ MSP - ŠUMADIJA

PODIZANJE NIVOVA SVESNOSTI O PREDUZETNIŠTVU	<p>U cilju promocije SMERA, njenih aktivnosti, klijenata i preduzetništva preduzete su sledeće aktivnosti:</p> <p>Učešće SMERA i njenih klijenata na sajmovima u Knjazevcu, Užicu, Zrenjaninu, Paraćinu, Sajmu autokomponentistike u Kragujevcu, BIRE u Beogradu, Biznis bazi takođe u Beogradu.</p> <p>Snimljen je TV spot koji se redovno emitovao na lokalnim TV stanicama u regionu.</p> <p>Redovno oglašavanje u lokalnim novinama o aktivnostima i dešavanjima u i oko SMERA.</p> <p>Kreiranje sajta www.smerakg.co.yu</p> <p>Zajedno sa servis provajderima, kreiranje brošure 70 biznis ideja.</p> <p>SMERA organizovala nastup preduzeca na preduzetnickim sajmovima u Knjazevcu, Zrenjaninu, I Paracinu</p>
--	--

3.2 Šema za podršku uslugama

OPIS	NIVO AKTIVNOSTI
UKUPAN BROJ ODOBRENIH APLIKACIJA	69
BROJ PREDLOŽENIH TRENINGA	28
BROJ KONSULTANTSKIH USLUGA	37
BROJ SPECIJALNIH PROJEKATA	4
UKUPAN PRIHOD AGENCIJI OD ŠEME (EURO)	4336.5

4. POSTIGNUTI REZULTATI

Studija slučaja 1

Ime MSP/Start-up/ Preduzetnika	Pčelarska farma "BIODVIG" Vlasnik preduzeća je Palić Velimir
Vrsta biznisa	Preduzeće proizvodi paletu proizvoda na bazi meda, med, lekovito bilje i čajeve. Gospodin Palić je dugogodišnji pčelar koji je ovaj zanat stekao na obroncima Prokletije i stručni je saradnik lista Pčelar gde svoje bogato iskustvo prenosi čitaocima tog lista. Posедуje 120 košnica. Uz podršku HELP organizacije dobio je podršku od 800 eura za poboljšanje rada svog biznisa.
Datum osnivanja	Preduzeće je osnovano u martu 2002 godine
Broj zaposlenih	6 stalno zaposlenih
Vrsta pružene podrške, saveta od strane RA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Gospodin Palić je pohađao trening organizovan od strane SMERA pod nazivom "Strategija pozicioniranja kao ključ uspeha". 2. Zajedno sa LSP, registrovan je biznis, tako da sada posluju legalno 3. Proizvodi ovog gospodina predstavljeni su na sajmovima u Paraćinu i Zrenjaninu gde je SMERA imala svoje štandove 4. Povezivanje sa stranim partnerima
Kako je podrška RA doprinela unapređenju biznisa	<ol style="list-style-type: none"> 1. Registracija poslovanja, biznis je legalizovan 2. Uz pomoć SMERA, gđin Palić je bio u mogućnosti da unapredi svoj marketinški pristup poslovanju, da poboljša promociju svojih proizvoda i stekne nove klijente 3. Uz podršku SMERA, stupljeno je u kontakt sa američkom organizacijom ACDI/VOCA i preduzeće je dobilo na poklon mašinu tzv. Homogenizator za proizvodnju još bljih proizvoda na bazi meda. 4. Organizacijom trgovinske misije, gospodin Palić je stvorio kontakte sa italijanskim preduzećima, ali isto tako i sa partnerima u Egneskoj i Francuskoj. Prvi plasman proizvoda ovog proizvođača u inostranstvo očekuje se u skorijoj budućnosti.
Ostalo	

Studija slučaja 2

Ime MSP/Start-up/ Preduzetnika	KOŠUTNJAK doo Vlasnik: Dragan Stojanović
Vrsta biznisa	Preduzeće Košutnjak bavi se primarnom preradom drveta i proizvodnjom poluproizvoda od drveta. Vrste drveta koje se koriste su: jasen, hrast, bukva. Pored rezane građe, preduzeće se bavi i proizvodnjom gazišta, vrata, prozora, laminata kao i ostalih proizvoda po zahtevu kupca.
Datum osnivanja	Preduzeće Košutnjak je postoji dug niz godina ali je do 2003 godine funkcionisalo kao preduzeće u društvenoj svojini. 2003. godine preduzeće je privatizovano kada je je kupio trenutni vlasnik
Broj zaposlenih	Broj zaposlenih se povećao nakon podrške SMERA ovom preduzeću. Preduzeće je u prethodnom periodu imalo 100 zaposlenih, a nakon potpisivanja ugovora sa italijanskim partnerom i povećanja

REGIONALNA AGENCIJA ZA RAZVOJ MSP - ŠUMADIJA

	proizvodnje preduzeće ima 144 zaposlena.
Vrsta pružene podrške, saveta od strane RA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vlasnik preduzeća pozvan je na trgovinsku misiju organizovanu u okviru projekta DESK, gde je povezan sa vlasnikom preduzeća CAAM iz Italije. 2. Zajedno sa servis provajderom, SMERA je sačinila ugovor o poslovnoj saradnji gde su precizirani svi uslovi saradnje ova dva poslovna subjekta
Kako je podrška RA doprinela unapređenju biznisa	<p>Organizovanjem ove trgovinske misije SMERA je pomogla da se vlasnici ova dva preduzeća sretnu, promovišu svoja preduzeća i proizivode. Potpisana su sledeći ugovori:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prvi ugovor odnosi se na izvoz drvenih gazišta od bukve vredan 600,000 EUR - drugi ugovor onosi se na izvoz laminatnih elemenata od hrastovog drveta vredan 150,000 eura - preduzeće Kosutnjak ce uvesti CNC mašine neophodne za poboljšanje proizvodnje i kvalitet obrade proizvoda u vrednosti od 240,000 eura. <p>Iznos zarade koji je ostvarilo preduzeće Košutnjak je nepoznato ya SMERA, ali je dobar znak što je preduzeće uposlilo 44 novih radnika.</p>
Ostalo	

Studija slučaja 3

Ime MSP/Start-up/ Preduzetnika	Ortačko društvo "Čumi Pak" Vlasnik preduzeća je Nedić Miroljub
Vrsta biznisa	Preduzeće Čumi Pak bavi se proizvodnjom talasastog papira i ambalaže
Datum osnivanja	August 2003
Broj zaposlenih	3 stalno zaposlena
Vrsta pružene podrške, saveta od strane RA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Gospodin Nedić je prošao Orijentacioni trening i trening Kako započeti sopstveni biznis 2. Uz pomoć SMERA i LSP odrađena je registracija preduzeća 3. Urađen je biznis plan 4. Povezivanje sa američkom organizacijom ACDI/VOCA
Kako je podrška RA doprinela unapređenju biznisa	<ol style="list-style-type: none"> 1. SMERA je zajedno sa gospodinom Nedićem razvila njegovu ideju i kroz treninge pomogla da se ta ideja implementira u stvarnosti 2. Izradom biznis plana, gospodinu Nediću je omogućeno sa sagleda tržišnu opravdanost biznis ideje 3. Urađena je registracija preduzeća u onom obliku koji je napikladiniji s obzirom na delatnost preduzeća i zahteva gospodina Nedića 4. Povezivanjem sa američkom organizacijom ACDI/VOCA, gospodin Nedić je dobio mašinu za proizvodnju kojamu je bila neophodna
Ostalo	<p>Gospodin Nedić je pre osnivanja bio nezaposleno lice evidentirano Kod Nacionalnog zavoda za zapošljavanje. Uz podršku SMERA on je svoju ideju sproveo u praksi prošavši treninge, izradu biznis plana i registraciju biznisa.</p> <p>Trenutno, gospodin Nedić nastoji da asortiman svojih proizvoda proširi i podigne kvalitet.</p>

Studija slučaja 4

REGIONALNA AGENCIJA ZA RAZVOJ MSP - ŠUMADIJA

Ime MSP/Start-up/ Preduzetnika	SZR MREŽA Vlasnik: Jelana Bulat
Vrsta biznisa	Proizvodnja muških i dečjih čarapa
Datum osnivanja	Maj 2003.
Broj zaposlenih	3 stalno zaposlena radnika
Vrsta pružene podrške, saveta od strane RA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Gospođa Bulat je prošla dva treninga Kako započeti sopstveni biznis i Kako uraditi biznis plan 2. Zajedno sa SMERA urađena je registracija biznisa
Kako je podrška RA doprinela unapređenju biznisa	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kroz učešće na Orijentacionom treningu gospoša Bulat je iskristalisala ideju o proizvodnji čarapa 2. Pohađajući trening Kako sačiniti biznis plan, gospođa Bulat je uradila biznis plan koji je omogućio da sagleda opravdanost investiranja u svoj biznis 3. Uz pomoć pravnog savetnika SMERA, pronađen je najbolji pravnik oblik registracije biznisa s obzirom na vrstu delatnosti
Ostalo	Gospoša Bulat je bila dugogodišnji radnik Zastava automobila koja je nakon procesa restrukturiranja postala tehnološki višak. Uprkos nezaposlenosti i činjenici da se nikada nije bavila privatnim biznisom, nakon pohađanja treninga i prihvatanja saveta SMERA odlučila se na započinjanje sopstvenog biznisa.

Studija slučaja 5

Ime MSP/Start-up/ Preduzetnika	ORION doo Vlasnik preduzeća je Dragiša Ilić
Vrsta biznisa	Preduzeće Orio ima dva osnovna proizvodnja programa. Prvi program je proizvodnja bicikala i mopeda u saradnji sa indijskim partnerom. Drugi program odnosi se na obradu metala tj. Proizvodnju različitih vrsta alata po zahtevu kupca.
Datum osnivanja	1990.
Broj zaposlenih	20 zaposlenih
Vrsta pružene podrške, saveta od strane RA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prisustvo vlasnika preduzeća trgovinskoj misiji organizovanoj u cilju povezivanja italijanskih preduzeća sa lokalnim 2. Logistička podrška u uspostavljanju saradnje sa italijanskim partnerom 3. Organizovanje posete italijanskog preduzeća preduzeću Orion 4. Podrška u sastavljanju ugovora o poslovnoj saradnji
Kako je podrška RA doprinela unapređenju biznisa	Potpisivanjem ugovora sa italijanskim partnerom, preduzeće Orion ostvarilo je izvoz 2,000 bicikala u Italiju, prema nacrtu i dizajnu stranog partnera. U okviru drugog proizvodnog programa u toku je realizacija projekta u cilju saradnje sa istim partnerom u proizvodnji i izvozu visokokvalitetnih kvaka za vrata i prozore.
Ostalo	

5. ZAPOSLENI

5.1 Spisak zaposlenih od dana osnivanja SMERA

Pozicija	Ime	Početak rada	Kraj rada
Direktor	Jasminka Lukovic Jaglicic	19 April 2002	Do danas
Savetnik za obuku i biznis	Marijana Zivanovic	19 April 2002	Do danas
Savetnik za biznis i informacije	Biljana Kanjevac	19 April 2002	1 november 2003
Savetnik za biszni i informacije	Ivan Vukadinovic	1. novembar 2003	Do danas
Savetnik za IT	Dusan Cukic	15 maj2002	Do danas
Savetnik za biznis	Nenad Popovic	15 maj 2002	Do danas

6.2 Veštine zaposlenih

Pozicija	Ime i prezime zaposlenog	Veštine zaposlenih
Direktor	Jasminka Lukovic Jaglicic	<ul style="list-style-type: none"> - upravljanje SMERA, - identifikovanje, kreiranje i upravljanje projektima - rad sa klijentima, - rad sa lokalnim vlastima, - definisanje razvojnih strategija, - kreiranje partnerstva na lokalnom i međunarodnom nivou - kontakti sa međunarodnim organizacijama i donatorima - saradnja sa finansijskim institucijama, - treninzi i konsalting iz oblasti preduzetništva, kreiranja preduzetničke infrastrukture, menadžmenta
Savetnik za B & T	Marijana Zivanovic	<ul style="list-style-type: none"> - identifikovanje i rad sa LSPs - organizacija treninga - rad sa donatorima - rad sa klijentima - istraživanja potreba za obukama - priprema tenderske dokumentacije - držanje obuka za potencijalne preduzetnike - menadžment ljudskih resursa
Business & Information Advisor	Ivan Vukadinovic	<ul style="list-style-type: none"> - rad sa klijentima - povezivanje poslovnih partnera - istraživanje potreba MSP-a u regionu - trening i konsalting za preduzetnike početnike - rad sa donatorima i stranim institucijama -
IT Business consultant	Dusan Cukic	<ul style="list-style-type: none"> - istraživanja potrebna za planiranje lokalnog i regionalnog razvoja, - definisanje pravaca i aktivnosti u okviru strateškog planiranja regionalnog razvoja, - identifikovanje, kreiranje i upravljanje projektima, - rad sa lokalnim vlastima, - rad sa donatorima, - kontakti sa međunarodnim institucijama, konsalting u oblasti IT i međunarodne industrijske saradnje
Business	Nenad Popovic	<ul style="list-style-type: none"> - Istraživanje tržišta za potrebe domaćih i stranih

REGIONALNA AGENCIJA ZA RAZVOJ MSP - ŠUMADIJA

consultant		<p>preduzeća</p> <ul style="list-style-type: none"> - Poslovno povezivanje na nacionalnom i međunarodnom nivou - Organizacija trgovinskih misija, poslovnih poseta i učešća na sajmovima na međunarodnom i nacionalnom nivou - Konsalting u oblasti uspostavljanja međunarodne poslovne saradnje - Kreiranje i upravljanje projektima - Rad sa donatorima i međunarodnim institucijama
------------	--	---

6.3 Dodatno osoblje

Spisak potreba za zaposlenima u budućnosti i neophodne veštine	OPIS
Sekretarica/Office manager	<p>S obzirom da SMERA broji 5 stalno zaposlenih i da su aktivnosti koje se svakodnevno obavljaju u agenciji prerasle obim očekivanih i u biznis planu predviđenih aktivnosti, kao i budućih planova u smeru zapošljavanja dodatnih eksperata za regionalni ekonomski razvoj, sve se više uočava potreba za zapošljavanjem osobe koja će voditi brigu o svakodnevnoj organizaciji ljudi i dokumentacije u SMERA</p> <ul style="list-style-type: none"> - javljanje na telefon - planiranje i briga o sastancima zaposlenih kao i korišćenju prostora agencije - upravljanje dokumentacijom SMERA - slanje i primanje pošte (faksova, elektronske pošte, poslovnih dopisa...) - prvi kontakti sa klijetima i donatorima - prevođenje
Pravni savetnik	<p>Veliki deo dosada isporučenih konsultantskih usluga odnosio se na pravnu regulativnu poslovanja. Osim toga, pokazala se kao neophodna i potreba pravne regulative u samoj agenciji pošto je zakonska regulativa suviše komplikovana i za upravljanje jednom institucijom kao što je SMERA. Da u budućnosti agencija ne bi plaćala usluge spoljnim saradnicima, i u cilju povećanja samoodrživosti i prihoda agencije neophodno je angažovati pravnog savetnika. Pravni savetnik treba da ima sledeće veštine:</p> <ul style="list-style-type: none"> - registracija preduzeća/radnje - kreiranje poslovnih ugovora - kreiranje svih dokumenata za SMERA u skladu sa zakonom o poslovanju preduzeća - poznavanje pravne regulative iz oblasti zapošljavanja, poreza i doprinosa..... - držanje treninga iz oblasti pravne regulative

6.4 Treninzi organizovani od strane Projektnog tima za zaposlene SMERA

Ime	Naziv kursa	Datum i mesto
<p>Jasminka Lukovic Jaglicic, direktor</p> <p>Marijana Živanovic, B & T savetnik</p> <p>Biljana Kanjevac, B & I savetnik</p> <p>Dušan Čukuć, savetnik za IT</p> <p>Nenad Popović, biznis savetnik</p>	❖ Public relation koncept – Biljana Vidaković	23 Maj, 2002, Kragujevac
	❖ Marketing koncept – Bijana Vidaković	
	❖ Biznis plan – Svetislav Paunović	
	❖ Preduzetništvo – Svetislav Paunović	27 i 28 Maj, 2002. Kragujevac
	❖ Iskustva ostalih zemalja sa MSP - Dick Moor	
	❖ Pravni aspekti - Andrea Marušić	18 Jun, 2002, Kragujevac
	❖ Finansijski aspekti - Dick Moor	
	❖ Orjentacioni trening - Dick Moor i Sveta Paunović	1. Jul, 2002, Kragujevac
	❖ Osnovni trening - Dick Moor i Sveta Paunović	
	❖ Trening - Marketing (Jakob Modeer)	21 Januar 2003, Belgrade
	❖ Project Cycle Management	Od 4 do 7 Februara 2003, Beograd
	❖ Konkurentski aspekti MSP u EU	9. i 10. April 2003., Beograd
	❖ Podsticanje inovativnosti kod MSP	17 Jun 2003, Beograd
	❖ Biznis Inkubatori	2 i 3 Septembar 2003, Beograd
	❖ Kako napraviti biznis plan	6 i 7 Septembar 2003, Beograd
	❖ Finansijski menadžment - Milan Vemic	6 Jun, 2003
	❖ Podaja - Biljana Vidaković	11 i 12 Jun, 2003
	❖ "Posovne komunikacije"	Januar 2004. u Beogradu

6.5 Treninzi za osnivače & službenike u opštinama od strane Regionalne Agencije

Name	Position	Course Title	Date & Place
Marijana Živanović	Savetnik za obuku i biznis	Promocija RA i preduzetništva	8 Jul 2002. u Kragujevcu
Biljana Kanjevac	Savetnik za informacije i biznis		
Milan Vemić	Lokalni expert, Projektni tim	Finansijski menadžment	6 Jun 2003 u Kragujevcu

REGIONALNA AGENCIJA ZA RAZVOJ MSP - ŠUMADIJA

Jasminka Lukovic Jaglicic, Ivan Mihajlovic	SMERA Direktor	Predstavljanje razlicitih modela BiC	24. 02. 2003. god., SG Kragujevca
--	----------------	--------------------------------------	-----------------------------------

6.6 Trening za servis provajdere od strane Regionalne Agencije i Projektnog tima

Ime	Pozicija	Naziv kursa	Datum i mesto
Dick Moor Svetislav Paunovic	LB experti	❖ Orjentacioni trening -	18 Jun 2002 Kragujevac
Dick Moor Svetislav Paunovic	LB experti	❖ Osnovni trening -	1. Jul 2002 Kragujevac
Milan Lalovic Jasminka Lukovic Jaglicic Marijana Zivanovic	LB expert RA direktor Savetnik za obuku i biznis	❖ Osnovni trening -	18 i 19 Jul, 2002 Kragujevac
Dick Moor	LB expert	❖ Kako da unaprediš svoje trening veštine, Kako organizovati treninge, Kako da razviješ trening materijale	Tokom 2002 , Kragujevac i Čačak
EICC		Intelektualna svojina	13. Decembar 2002. Beograd
Milan Vemić	LB expert	Finansijski menadžment	6 Jun 2003 Kragujevac
Biljana Vidaković	LB expert	Prodaja	11 i 12 Jun 2003. Kragujevac

6. Oblasti za dalje napredovanje

- 6.1 Koje su to oblasti delovanja za dalji napredak i rad Vaše agencije?
- SMERA treba da zaposli jednog pravneke jer su pravne usluge najčešće tražene od strane klijenata
 - Dodatna obuka za zaposlene iz oblasti biznis planiranja
 - Istraživanje tržišta
 - Pristup fondovima EU
 - Preko projekta EAR-a i UNOPSA SMERA će obučiti kadrove za regionalni ekonomski razvoj
- 6.2 Koje su to činjenice koje treba da naglasite koje se tiču operativne održivosti? Kako ćete nastaviti da pružate usluge? Kako ste razvili veštine koje treba da zadovolje potrebe klijenata? Da li ste svesni potreba na tržištu?
- do sada zaposleni u SMERA su u mogućnosti da isporuče sledeće usluge: treninzi za potencijalne preduzeznike, poslovno povezivanje, saradnja sa donatorima i stranim partnerima, povezivanje sa partnerima u inostranstvu, pisanje predloga za projekte,

konsalting iz oblasti IT tehnologije, udruživanje MSP-a u poslovna udruženja, nastupi i organizacija sajмова, organizacija različitih promotivnih dešavanja za MSP

- u budućnosti SMERA će se i dalje bazirati na saradnji sa LSP u pružanju usluga klijentima ali će pokušati da što više usluga sama isporuči tako što će zaposliti pravnog savetnika i slati na doobuke ostale zaposlene
- u skladu sa potrebama klijenata, a potreba klijenata SMERA će utvrđivati redovnim obilascima klijenata, formiraće se usluga MSP-u i ostalim klijentima
- velika očekivanja SMERA okrenuta su ka nastavku funkcionisanja servisne šeme u nastavku drugog projekta, gde će i dalje usluge SMERA biti subvencionisane

6.3 Kako će vaša agencija postati finansijski održiva? Da li je vaš dvogodišnji finansijski pregled realan?

- deo prihoda SMERA će ostvarivati na osnovu direktnog rada sa klijentima koje će sami isporučivati ili će angažovati podugovarače. SMERA očekuje da će od ove vrste usluga biti u stanju da pokrije 6% svojih troškova u trećoj godini rada, a u četvrtoj taj procenat porašće na 10
- 50% troškova u trećoj godini rada, i 25% u biće finansirano od strane EAR-a u delu koji se odnosi na rad sa MSP-om
- UNOPS je pristao da u trećoj godini rada finansira SMERA sa 100,000 eura, pod uslovom da se agencija preregistruje u Agenciju za regionalni ekonomski razvoj i da joj pristupe novi osnivači. Proces transformacije, ako i proces pristupanja novih osnivača je već započeo. Očekuje se da će do kraja maja transformacija biti završena. Pristupanje ostalih osnivača zavisi od njihove brzine i posvećenosti.
- Lokalna vlast pristala je da i u budućnosti pokrije troškove zakupa prostorija
- Učešće finansiranja republičke vlade je i dalje neizvesno, kao i mogući iznos koji bi ona dala agenciji
- Očekuje se i prihod sa projekta Socio-ekonomski razvoj regiona finansiran od strane EAR-a

6.4 Kako ćete dalje razvijati svoje veštine da biste napredovali od Biznis Centra do Agencije za regionalni razvoj?

- proces transformacije SMERA u Agenciju za regionalni ekonomski razvoj već je započeo, osnivači su dali pristanak i u ovom momentu je u toku pravni deo transformacije, kao i proces uključivanja svih opština u Skupštinu osnivača agencije
- novu agenciju finansijski i tehnički podržaće dva projekta/finansijera: UNOPS kroz finansiranje rada agencije i EAR kroz finansiranje i tehničku podršku
- osim finansijske podrške, očekuje se i značajnija konsultantska podrška za uključivanjem u izradu strategije ekonomskog razvoja regiona
- zamisao je da nova agencija ima dva odeljenja: odeljenje za regionalni ekonomski razvoj i odeljenje za MSP koje će pak imati tri dela: za pružanje konsultantskih usluga, saradnja sa inostranstvom i pružanje treninga